

Höskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-20 30 00
www.hkr.se

EXAMENSARBETE

Våren 2016

Läroarutbildningen

Bollspelets plats i ämnet idrott och hälsa.

En enkätstudie om elevers attityd till bollspel.

Författare
Cecilia Ebenstrand

Handledare
Mariann Persson

www.hkr.se

Bollspelets plats i ämnet idrott och hälsa.

Abstract

Forskning har visat att pojkar gynnas i ämnet idrott och hälsa och att bollspel är den mest förekommande aktiviteten på idrott och hälsa-lektioner, detta utan stöd från de kunskapskrav som finns i ämnet. Utifrån detta valdes en kvantitativ metod för att undersöka elevers attityd till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och se om denna attityd samverkar med attityden till ämnet samt att undersöka om det finns skillnader mellan flickors och pojkars attityd.

I studien har 118 elever fyllt i en enkät och dessa svar har sedan behandlats. Resultatet visar att pojkar är mer positivt inställda till bollspel och till ämnet idrott och hälsa i jämförelse med flickor. Resultatet visar att de elever som tycker om momentet bollspel är mer positiva till ämnet i jämförelse med de som inte tycker om momentet bollspel.

Som slutsats dras att det finns skillnader mellan pojkars och flickors attityd till bollspel och ämnet idrott och hälsa samt det finns ett samband mellan elevers attityd till bollspel och till ämnet idrott och hälsa.

Ämnesord: Bollspel, genus, idrott och hälsa, attityd, motivation.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord	5
1. Inledning.....	6
1.2 Undersökningens syfte	7
2. Forskningsbakgrund	8
2.1 Centrala begrepp för uppsatsen	8
2.2 Läroplanen om bollspel och genus	9
2.3 Historiskt perspektiv	10
2.4 Tidigare forskning	12
2.5 Beteendeteorier.....	15
2.6 Genus i idrottsforskning	16
3. Metod	19
3.1 Urval.....	19
3.2 Konstruktion av enkät	19
3.3 Datainsamling och bortfallsanalys.	20
3.4 Bearbetning av data.....	20
3.5 Statistisk analys	21
3.7 Etiska överväganden	22
4. Resultat.....	23
5. Diskussion	26
5.1 Vilken attityd har elever i årskurs nio till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och ämnet idrott och hälsa?.....	26
5.2 Vilka likheter kan påvisas i elevers attityd till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och elevers attityd till ämnet idrott och hälsa?.....	27
5.3 Vilka eventuella skillnader kan påvisas mellan pojkars och flickors attityder till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och ämnet idrott och hälsa?.....	28
5.4 Metoddiskussion.....	30
5.5 Slutsats	31

5.6 Vidare forskning.....	31
6. Sammanfattning	32

Förord

Jag har många gånger mött elever som inte vill delta då bollspel utövas under lektioner i ämnet idrott och hälsa, de gör inget väsen av sig men de är inte aktiva under lektionen. Flera personer tänker tillbaka på skolämnet idrott och hälsa så som Landström (2014) gör:

”Det är med sorg jag tänker tillbaka på hur skolidrotten formade mig under så många år. Jag var aldrig bra på att springa och har alltid varit bollrädd, så jag spenderade de flesta idrottslektioner i ett hörn och försökte undvika de hårda bollarna som kom flygande” (2014).

Under de år jag undervisat i ämnet idrott och hälsa har jag även mötts av elever som högljutt klagat när det skall vara någon annan aktivitet än bollspel. När jag börjat undervisa på en ny skola och frågat eleverna vad de har gjort tidigare på sina lektioner i idrott och hälsa är det få gånger de har haft någon form av dans eller redskapsgymnastik utan lektionstiden har mest ägnats åt bollspel i olika varianter. Detta stämmer överens med Skolverkets (2005) studie som visar att dans kommer först på plats nummer sju av de mest vanliga aktiviteterna på idrott och hälsa-lektioner och bollspel på en första plats. Skolverket (2005) kommer fram till att pojkar gynnas i ämnet idrott och hälsa under lektionstid och i bedömning och trots att skolan ska verka för att för kvinnors och mäns lika rättigheter (Skolverket, 2011). Det fångade min uppmärksamhet och jag valde därför att fördjupa mig i elevers attityd till bollspel och hur attityden till bollspel ser ut ur ett genusperspektiv samt vilken påverkan attityden till bollspel har för attityden till ämnet.

1. Inledning

Nationella utvärderingen av grundskolan 2003 (Skolverket, 2005) visar att bollaktiviteter är den aktivitet som dominerar ämnet idrott och hälsa. Enligt Skolans styrdokument, kursplaner och Läroplan för grundskolan (Lgr 11) så ska undervisningen i idrott och hälsa syfta till att elever utvecklar allsidiga rörelseförmågor samt att de utvecklar ett intresse för att vara fysiskt aktiva och vistas i naturen. I undervisningen skall eleverna få möta olika sorters aktiviteter och under deras skoltid ska förutsättningar skapas så eleverna kan utveckla en god kroppsuppfattning och en tilltro till sina egna fysiska förmågor. I det centrala innehållet framhävs att olika danser, rörelseprogram och träningsprogram till musik, styrketräning, konditionsträning, mental träning, simning, orientering, lekar, spel och idrotter är moment som ska behandlas (Skolverket, 2011). Men trots att ordet bollspel eller bollsport inte står ordagrant nämnt i skolans styrdokument, kursplaner eller i det centrala innehållet för ämnet idrott och hälsa, menar Lundvall och Meckbach (2004) att bollspel fått ta stor plats i undervisningen i idrott och hälsa.

Liljekvist (2013) menar att bollspel tar över lektionerna på grund av utformningen av lokalerna, för att de flesta idrottshallar är byggda för gymnastik och olika bollspel. Det visar sig genom att idrottssalar som är byggda för låg- och mellanstadiet är inredda för motorisk träning och ofta har olika redskap och ribbstolar. Idrottssalar som är byggda för högstadiet är oftast inredda för bollspel med två mål och linjer på golvet, där en tävlingstanke är tydlig. Liljekvist (2013) menar att idrottssalar för högstadiet kommunicerar prestation och vikten av att göra mål.

Lundvall och Meckbach (2004) visar i en undersökning att elever helst möter bollsporter och bollspel i undervisningen. De kommer även fram till att bollspel är den aktivitet som föredras av pojkar och även den aktivitet som är vanligast på lektioner i ämnet idrott och hälsa. Slutsatsen från Skolverkets (2005) studie är att ämnet idrott och hälsa därför tycks möta pojkarnas behov mer än flickornas (Skolverket, 2005). Vilket även styrks av Redelius (2009) slutsats att vilka elever som mest kommer till sin rätt i ämnet styrs av innehållet på lektionerna. Frågan är då om pojkar gynnas i ämnet idrott och hälsa eller kan det vara så att även de som gillar bollspel skulle kunna vara de som gynnas? Eftersom det framkommit att bollspel är den mest förekommande aktiviteten inom ämnet (Skolverket, 2005)

Innehållet är i dagens målstyrda skola inte lika centralt bestämt som tidigare. Istället kan varje lärare själv bestämma vad lektionerna i idrott och hälsa (liksom i andra ämnen) ska bestå av och hur lektionerna ska läggas upp – så länge eleverna når de kunskapsmål som stipuleras i kursplanen. Vilka elever som mer kommer till sin rätt än andra, vilka

som dominerar och är de positiva, vilka som tar i och kämpar kan således till en del sägas bestämmas av vilket innehåll lektionerna har. (Redelius. S.44. 2009)

1.2 Undersökningens syfte

Syftet med undersökningen är att undersöka årskurs nio-elevs attityder till bollspel i ämnet idrott och hälsa och att undersöka om denna attityd samverkar med attityden till ämnet. Ett delsyfte är att undersöka om det går att påvisa skillnader mellan pojkars och flickors attityd till bollspel och till ämnet idrott och hälsa.

1.2.1 Frågeställningar

Vilken attityd har elever i årskurs nio till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och till ämnet idrott och hälsa?

Vilka likheter kan påvisas i elevs attityd till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och elevs attityd till ämnet idrott och hälsa?

Vilka eventuella skillnader kan påvisas mellan pojkars och flickors attityd till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och ämnet idrott och hälsa?

2. Forskningsbakgrund

Nedan presenteras teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning om läroplanen, idrott och hälsa-ämnets historia, genusforskning inom idrotten samt motivation.

2.1 Centrala begrepp för uppsatsen

Bollspel

Nationalencyklopedins (NE) definition på ordet bollspel: ”spel i vilket hantering av en boll är det grundläggande.” (NE, 2011)

I denna studie definieras bollspel som bollspel som kan bedrivas i skolsammanhang och innefattar spel som amerikansk fotboll, bandy, badminton, baseboll, basket, bordtennis, fotboll, handboll, innebandy, lacrosse, tennis och volleyboll. Det finns fler bollspel men då de inte bedrivs på skolor har det valts att exkludera dem från definitionen. Det innefattar heller inte olika bollekar som till exempel spökboll.

Attityder

Attityder handlar om tankar och känslor. Attityder tros ofta förutspå ett beteende, men attityder är inte meningsfulla om de inte hänvisar till ett objekt, koncept eller beteende. (Vanden Auweele, Bakker, Biddle, Durand, Seiler, 1999). Larsson (2001) menar att den syn eller attityd en elev har till idrott grundar sig i ett genusperspektiv, där pojkar deltar för att tävla samt prestera och flickor deltar för att se bättre ut och få en fin kropp. Annerstedt (2001) menar att elever tenderar att vara mer aktiva under de aktiviteter som anses vara mer passande för det egna könet.

Enligt NE (2016) är en attityd en varaktig inställning till ett attitydobjekt (t.ex. bollspel) en attityd byggs upp av erfarenheter från ett attitydobjekt och visar sig genom att en person antingen är för eller emot attitydobjektet. I samhällslivet är de flesta företeelser föremål för attityder. Det kan vara en attityd gentemot en person såsom, en lärare eller en mor. Det kan vara en attityd mot specifika beteenden till exempel att använda en specifik tandkräm, eller mer abstrakta objekt såsom religion, idrott eller jämställdhet. Attityder består av kognitiva, affektiva och intentionella komponenter. Vad en person tror eller vet om något är den kognitiva delen, hur starkt en person tar ställning för eller emot något är den affektiva komponenten Den sista komponenten den intentionella är slutligen beredskapen till handling det vill säga den avsikt en person har att handla.

Genus

Enligt Svaleryd (2003) är ”genus” ett komplext begrepp. Det omfattar vårt biologiska, sociala och kulturella kön. Det är det sociala sammanhanget och kulturella arvet som formar oss som personer. Vi upplever oss själva som antingen maskulina eller feminina. Begreppet ”genus” skapades under 1980-talet inom forskningen och ersatte då begreppet könsroll vilket har utvecklat tänkandet inom begreppet. Termen ’genus’ används för att beskriva den sociala process som tillskriver människor och saker könsegenskaper det vill säga vem eller vad som är kvinnligt och feminint respektive manligt och maskulint (NE, 2016). Begreppet genus används idag i många olika sammanhang vilket gör att ordet kan betyda olika saker beroende på i vilket sammanhang det används. Ett sätt att skilja dessa olika betydelser är att dela på ”genus” och ”könstillhörighet”. Genus står för de normer, föreställningar, uttryck och egenskaper som ett samhälle tillskriver dem och könstillhörighet är den biologiska uppdelning som görs i två kategorier män och kvinnor. Juridiskt sett finns två könstillhörigheter trots att det föds människor som rent medicinskt inte kan definieras som varken kvinnor eller män. (Nationella sekretariatet för genusforskning, 2011).

2.2 Läroplanen om bollspel och genus

I kursplanen för ämnet idrott och hälsa står inte ordet bollspel nämnt. I det centrala innehållet står det för årskurs 7-9 att ”Komplexa rörelser i lekar, spel och idrotter, inomhus och utomhus, samt danser och rörelser till musik” (Skolverket 2011, s. 53) ska vara en del av undervisningen. ”Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra.” (Skolverket 2011, s.51). Dahl (1995) menar att samspel mellan elever kan främjas av bollspel, där elever kan spela med och mot varandra vilket kan ge möjligheter till att utveckla färdigheter i samarbete.

”Det kan vara så att en bollaktivitet är utformad som en samarbetsövning med tydlig inriktning mot att främja elevernas sociala förmågor, och vissa andra bollaktiviteter behöver inte alls vara utformade och utövade i syfte att främja den sociala kompetensen hos eleverna”.(Skolverket 2005, s.24-25)

I läroplanens del ”Skolans värdegrund och uppdrag” står det att skolan aktivt ska främja kvinnors och mäns lika rättigheter och möjligheter. Skolverket (2011) menar att på det sätt som pojkar och flickor bemöts och bedöms samt de förväntningar och krav som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är manligt och kvinnligt. Skolverket (2011) menar även att skolan har ett ansvar för att motverka traditionella könsmonster, där skolan ska ge utrymme för alla elever att pröva och utveckla sina förmågor och intressen oberoende av könstillhörighet (Skolverket, 2011). Trots detta så visar tidigare forskning att ämnet idrott och

hälsa bemöter pojkars val av aktiviteter till större del än flickors. Den populäraste aktiviteten hos flickor är aerobics och dans, som kommer på plats sju av de mest förekommande aktiviteterna på idrott och hälsa-lektionerna. Det populäraste momentet hos pojkar är bollspel som kommer på första plats (Skolverket, 2005).

Ekberg (2009) betonar att det är flera faktorer som påverkar idrottsämnets innehåll, till exempel lärarnas bakgrund, massmedias påverkan och föreningsidrotten. Dessutom har många lärare varit aktiva och många elever deltar på fritiden i föreningsidrott. Londos (2010) menar att det lätt blir de högpresterande eleverna som får mest inflytande på lektionerna och att de svagpresterande eleverna får det svårare att komma till tals.

2.3 Historiskt perspektiv

I Ekbergs (2009) avhandling ”Mellan fysisk bildning och aktivering: en studie av ämnet idrott och hälsa i skolår 9” om idrottsämnets innehåll och önskvärda utveckling menar Ekberg (2009) att det inte råder en konsensus om vad eleverna ska lära sig i ämnet. Detta gör att det finns stora skillnader mellan det som görs på lektioner i idrott och hälsa och vad som står i läroplanens innehåll. Ekberg (2009) menar att det är viktigt att ämnet idrott och hälsa får en tydlig identitet, vilket ämnet inte har för tillfället. Idrottsämnet har ändrats mycket under de senaste 200 åren, enligt Annerstedt (2001) går det att urskilja olika faser av den svenska skolgymnastikens utveckling enligt följande:

Etableringsfasen (1813 – 1860). Det kallas nu för fysisk fostran och det är de först stegen mot en obligatorisk fysisk fostran i de svenska skolorna. Det startas en gymnastiklärarutbildning 1813. Det finns inga gymnastiksalar och lärarna är dåligt utbildade. Medikal- och militärgymnastik dominerar och tankar och idéer präglas av Per Henrik Ling (Annerstedt, 2001).

Militära fasen (1860 -1890). Skolgymnastiken förknippas nu med soldatträning och flickors undervisning blir ofta helt försummad. Det saknas fortfarande gymnastiksalar och verksamheten bedrivs oftast i klassrum eller på skolgården. Ämnet finns nu på folkskolor och realskolor. Hjalmar Lings dagövningar är det som följs (Annerstedt, 2001).

Stabiliseringsfasen (1890 – 1912). Ämnet stabiliseras och legitimeras efter de riktlinjer som Hjalmar Ling och Lars Mauritz Törngren angivit. De materiella villkoren blir bättre och lek

införs i undervisningen. De militäriska inslagen minskas och flickor undervisning börjar långsamt komma igång (Annerstedt, 2001).

Brytningsfasen (1912 – 1950). Det är fortfarande de lingska dagövningarna som utgör innehållet, men idrott, lek och spel börjar komma in mer och mer på bekostnad av gymnastiken. År 1919 byter ämnet namn i folkskolan från ”gymnastik” till ”gymnastik med lek och idrott” (Annerstedt, 2001).

Fysiologiska fasen (1950 – 1970). Nu får den fysiologiska forskningen ämnets vetenskapliga bas tillsammans med idrott och lek ett stort utrymme men även musik. Konditionsfrämjande övningar dominerar. Det går från att fokusera på den kollektiva kroppen till att fokusera på den enskilda individens kropp och att uttrycka rörelseglädje. Det har gått från yttre direktiv till den inre motivationen att delta. I kursplanerna beskrivs att eleverna ska uppleva rörelseglädje, själva utforma aktiviteter och leda varandra (Annerstedt, 2001).

Osäkerhetsfasen (1970 – 1994). Det finns mindre centrala anvisningar och direktiv om vad ämnet ska innehålla. Ämnet byter namn från ”gymnastik med lek och idrott” till ”idrott”. Ämnet ska nu bidra till elevernas fysiska, psykiska, sociala och estetiska utveckling. Samundervisning införs med motivering av att det bidrar till ökad jämställdhet mellan könen. Detta leder till att lärarna i idrott blir mer osäkra och splittrade vad ämnets målsättning och innehåll är (Annerstedt, 2001).

Hälsofasen (1994 -). Ämnet byter namn till från ”idrott” till ”idrott & hälsa”. Det är en markering att ämnet ska gå mot ett tydligare hälsoperspektiv. Det är nu ett holistiskt perspektiv på hälsa som framställs men inga detaljer ges om vad hälsoperspektivet innebär i praktiken. Inga specifika idrotter nämns som obligatoriska förutom simning och orientering (Annerstedt, 2001).

Sammanfattningsvis ges flickor ingen undervisning i ämnet de första hundra åren (1813-1912) och de resterande åren har ämnet idrott och hälsa till stor del bedrivits av särundervisning. (Annerstedt, 2001). Flickor har då kunnat ägna sig åt karaktäristiska ”flickaktiviteter” och pojkar har kunnat ägna sig åt karaktäristiska ”pojktiviteter” (Skolverket, 2005). Då man år 1970 inför samundervisning med motivering att det ska bidra till större jämställdhet mellan könen (Annerstedt, 2001), så visar det sig att år 2003 är det fortfarande pojkarnas val av aktiviteter som dominerar ämnet (Skolverket, 2005). Larsson (2001) menar att diskussion kring sam- eller

särundervisning beror på att lärare har svårt att acceptera att pojkar och flickor inte är homogena och att det är strikt åtskilda grupper samt att flickor inte behöver vara naturligt fysiskt underlägsna pojkar. Enligt Larsson (2001) visar detta på att det finns många frågor som är viktiga att belysa gällande idrottens genus. Ekberg (2009) menar att idrott och hälsa-ämnet idag står inför ett vägskäl, där det finns olika vägval för ämnet. Ett vägval är att elever behöver röra på sig mer för att undvika olika välfärdssjukdomar. Ett annat val kan vara att ämnet ska lära ut regler, taktik och olika färdigheter från föreningsidrotten. Ett tredjeval kan vara att ämnet ska ge reaktion och avkoppling från den övriga verksamheten i skolan. Ett fjärde vägval skulle kunna vara att det blir ett socialisationsämne där etiska och moraliska frågor står i fokus tillsammans med fostran.

2.4 Tidigare forskning

Murphy, Dionigi och Litchfield (2014) menar att jämställdhet i idrott och hälsa-undervisningen fortfarande är ett problem i vissa skolor trots att det aktivt arbetas på att engagera flickor mer i undervisningen. Lärarna i Murphy, Dionigi och Litchfield (2014) undersökning tenderade att tycka att de flesta flickor är ”naturligt” passiva och mer sociala och påverkas mer av vänner samt att de är mindre intresserade av ämnet idrott och hälsa. Lärarna menade att flickors deltagande i ämnet påverkas av deras egen kroppsuppfattning och fysiska självkänsla.

Enligt Lundvall och Meckbach (2004) möter elever helst bollekar och bollspel i idrott och hälsa-undervisningen och det eleverna tycker minst om är dans och orientering. Lundvall och Meckbach (2004) konstaterar att de aktiviteter eleverna får möta mest i undervisningen är bollekar och bollspel. Även Skolverket (2005) visar att lärare anser att bollaktiviteter är den aktivitet som förekommer mest på lektioner, men lärare anser inte att bollaktiviteter är bland de tre viktigaste aktiviteterna på idrott och hälsa lektioner. Skolverket (2005) drar slutsatsen ”Det finns här stora skillnader mellan vilka aktiviteter som sägs vara de *vanligaste* och vilka aktiviteter som anses vara de *viktigaste*” (Skolverket 2005, s.24) och ”Bollaktiviteter ses inte alls som lika viktiga som de är vanliga.” (Skolverket 2005, s.24) I Londos (2010) avhandling ”Spelet på fältet - Relationen mellan ämnet idrott och hälsa i gymnasieskolan och idrott på fritid” visar att bollspel har en stor utbredning i idrott och hälsa-ämnet. I studien intervjuar Londos (2010) 16 lärare och på frågan om det vanligaste innehållet på lektionerna mynnar det ut i tre olika delar, där lagbollspel är en del och de andra är övriga fysiska aktiviteter och teoretiskt innehåll, där lagbollspel är i särklass den vanligaste aktiviteten. Enligt Londos (2010) kan inte bollspelets utbredning motiveras av kursplanen. De intervjuade lärarna motiverar bollspelet genom att

eleverna tränar kondition, koordination, samarbete, regelkunskap och ökar sitt intresse för fysiska aktiviteter. Lärarna anser även att lokalerna ger möjligheter till bollspel. Det stöds även av Liljekvist (2003) som menar att idrottssalar för högstadiet kommunicerar prestation och vikten av att göra mål. Skolinspektionen (2010) ser risker med bollspelets dominans på lektioner och menar att det kan ge konsekvenser för eleverna, genom att de som är aktiva inom något bollspel på fritiden blir gynnade och de som inte är aktiva eller aktiva inom andra sporter blir missgynnade. En annan konsekvens kan vara att elever väljer att inte delta på lektionerna och går då miste om många kunskaper. En tredje konsekvens kan vara att ämnet blir fokuserat på prestation och tävling vilket inte är andemeningen med ämnet. En fjärde konsekvens kan bli att betygssättningen inte utgår från de kunskapskrav som finns i ämnet.

I Riksidrottsförbundets (2011) undersökning visar att fotboll är den vanligaste sporten för ungdomar i åldrarna 13-20 år. På en andra plats kommer innebandy och på tredje plats ridsport. De konstaterar även att fler pojkar än flickor spelar fotboll och innebandy på sin fritid. I de flesta idrotter dominerar män till antalet utövare inom sporten. Enligt Larsson (2009) har dessa könsmönster inom idrotten länge uppfattats som naturliga. De bygger på det förhållande mellan kvinnor och män som historiskt har setts som motsatser. Där män har setts som tävlingsinriktade och kvinnor mer socialt inriktade. Män har orienterats för den ”yttre” världen och kvinnor mer för den ”inre” världen. Det har gjort att lagsporter är ”naturliga” idrotter för män medan bedömningssporter med estetiska inslag är ”naturliga” för kvinnor.

”Ur ett könsperspektiv är det också intressant att de idrottsaktiviteter som pojkar i stor utsträckning utför på fritiden är de som dominerar i undervisningen (exempelvis bollsporter), och därmed med stor sannolikhet också i underlagen för betygen. Det är med hänsyn taget till detta kanske inte konstigt att pojkar får högre betyg i ämnet än flickor.” (Skolverket 2005, s.157)

I Myndigheten för skolutvecklings studie ”Idrott och hälsa - En samtalsguide om kunskap, arbetssätt och bedömning” (2007) beskrivs att flickor har högre betyg än pojkar i alla ämnen förutom idrott och hälsa. I rapporten ”Idrott och hälsa, ämnesrapport till rapport 253” (Skolverket 2005) visade att intresset för idrott och hälsa är större hos pojkar än hos flickor.

I Redelius (2004) undersökning visades att elever som var negativt inställda till ämnet idrott och hälsa i högre grad än de som var positiva till ämnet ansåg att det inte borde vara samundervisning. De upplevde att deras föräldrar inte tyckte att ämnet var lika viktigt som övriga ämnen. De hade lägre betyg i ämnet än övriga elever och lägre tilltro till sin egen förmåga att klara av olika moment. Dessa elever var inte medlemmar i någon idrottsförening, inte så

aktiva på lektionerna och uppfattade sig inte som en person som blir andfådd och svettig så ofta. De som var positiva till idrott och hälsa hade en större tilltro till sin egen förmåga, tyckte att de var duktiga i olika bollspel och andra vanligt förekommande aktiviteter och hade högre betyg i ämnet än andra elever. Redelius (2004) menar att det lätta svaret på frågan om vilka elever som gynnas i ämnet skulle vara pojkar eftersom flickor inte har samma generellt positiva inställning och har en sämre tilltro till sin förmåga. Men i Redelius (2004) studie visar att gruppen pojkar respektive gruppen flickor inte är enhetliga, där flickor som är positivt inställda till ämnet ibland har mer gemensamt med pojkar som är positiva till ämnet än med flickor med en negativ inställning. Redelius (2004) anser därför att det är viktigt att problematisera uppfattningen om att flickor är förlorare i ämnet. Studien visar även att elever anser att mycket inom ämnet handlar om att prestera vilket påverkar de elever som inte är aktiva inom föreningsidrotten negativt och att elever som är aktiva på fritiden inte upplever det som ett problem. Enligt Redelius (2004) tycker många elever att lektionerna är pest och ställer därför frågan vilka pedagogiska konsekvenser fås av bollspelets dominans? Ett exempel ges där elever som tränat något bollspel på fritiden i många år ska bedömmas och mötas under lektioner på samma villkor, som om det funnits en förening för att lösa olika matematiktal och där elever lagt ner flera timmar i veckan på att öva detta i flera år, skulle bedömmas och få samma tal som elever som inte gjort det. Det är inte konstigt att elever som inte är aktiva på fritiden känner sig underlägsna de elever som är aktiva inom något bollspel. Redelius (2004) anser att en del av ämnets popularitet ligger i de aktiva elevernas förväntningar och den dominans av bollspel som det är i ämnet, men att detta upplägg kanske behöver ändras för att få de elever som bäst behöver det att vara aktiva på lektionerna och kommer då att sätta populariteten på spel. ”Att våga bryta bollspelsdominansen kan vara ett sätt att möta de icke föreningsaktiva barnens behov”(Redelius, 2004. s.32).

Lärandeforskning visar att elever lärande främjas av att de vet vad de ska lära sig. Det är problematiskt att både elever och lärare har svårt att ange vad som är viktigt att lära sig i ämnet idrott och hälsa (Tolgfors, 2014). Olson (professor i neuropsykologi) menar att för att lära sig något nytt och bli bra på det behöver hjärnan utsättas för en sak många gånger. För så fort vi upplever något görs nya kopplingar mellan nervceller och för att dessa kopplingar ska bli bestående (vi har lärt oss något) måste signalerna skickas många gånger (Danielsson, 2011).

Studien ”På pojkarnas planhalva? – Ämnet idrott och hälsa ur ett jämställdhets- och likvärdighetsperspektiv” visar att pojkar som är sportsligt aktiva på fritiden ges företräde på

lektionerna i idrott och hälsa framför flickor som är sportsligt aktiva på fritiden samt de flickor och pojkar som inte är sportsligt aktiva på fritiden (Skolverket, 2010)

Fysiska aktiviteter som utövas i undervisningen av ämnet idrott och hälsa inte alltid verkar vara anpassade efter elevers olika förutsättningar. Det kan få konsekvenser för flickors och pojkars intresse för ämnet, hur de deltar och i slutändan får det betydelse för elevernas resultat och måluppfyllelse. Lärares bedömningsförmåga och genusmedvetenhet behöver i många fall utvecklas (Skolverket 2010 s.12).

2.5 Beteendeteorier

Theory of reasoned action (TRA) och Theory of planned behavior (TPB) är två teorier som Ajzen och Fishbein (1990) har utvecklat. De hävdar att attityder men även sociala normer influerar ens avsikter att till exempel delta i ett bollspel. Sociala normen representeras av den sociala påverkan som betydande personer har, såsom föräldrar och lärare, samt ens egen vilja att tillfredsställa deras vilja. Ens egen attityd som representeras av ens egna föreställningar om hur bra det kommer att gå för en i till exempel ett bollspel och hur viktigt man tycker att det är, kommer påverka hur det går. TRA förutspår att attityden och den sociala normen påverkar ens avsikt när en person fullt ut kan kontrollera sitt beteende. När en person inte fullt ut kan påverka sitt beteende eller inte känner sig ha kontroll över en situation fungerar TPB som en bättre modell för denna teori, för den har även variabeln upplevd beteendekontroll vilken direkt påverkar ens avsikt och ibland beteendet. Detta kan betyda att även om personen har en positiv inställning till uppgiften och känner att omgivningen har samma inställning, men inte tror sig vara förmögen att utföra en uppgift, så kan det leda till att personen ändå inte anammar beteendet eller tar sig an uppgiften (Vanden; Auweele; Bakker; Biddle; Durand; Seiler, 1999).

Harters (1982) teori "Competence motivation theory" beskrivs som att motivationen till att prestera beror på hur kompetent en person känner sig inom ett område. Känner sig en person kompetent inom ett område och upplever att den har en stor chans att lyckas med en uppgift så kommer personen att söka sig till uppgiften. Är det däremot så att en person upplever att det är en stor risk att misslyckas kommer uppgiften undvikas. Det kan kopplas till Skolverkets (2005) studie där det visar sig att en betydligt större del av pojkarna känner sig duktiga på idrott och hälsa lektioner. Enligt Harters (1982) teori så ökar motivation att lära sig mer, om personen lyckas med en uppgift inom området, vilket även detta visas i Skolverkets (2005) studie genom att pojkars intresse för ämnet är högre än flickors.

Enligt Hedin (1997) finns det två olika typer av motivation, inre motivation och yttre motivation. Den inre motivationen är när en elev vill lära sig något för sin egen skull och de anser att det ger dem något mer djupgående. Den yttre motivationen kännetecknas av att en elev vill ha bra betyg eller bra resultat på ett prov eller en uppgift. Elever kan ha både yttre motivation och inre motivation. En elev som är motiverad visar ett större intresse för ämnet eller skolan, de får bättre resultat och känner sig mer nöjda med sig själva, vilket i sin tur gynnar inlärningen. Enligt Skolverket (2005) anser lärare att elevernas intresse för ämnet är stort och majoriteten av eleverna känner ett stort intresse för ämnet.

2.6 Genus i idrottsforskning

Olofsson (2003) menar att det har hävdats att ”idrotten har skapats för män av män”. Under 1900-talets första hälft marknadsförde och stöttade inte Riksidrottsförbundet (RF) kvinnoidrotten. De tog stöd av den dåvarande forskningen som menade att tävlingsidrott var skadlig för kvinnor, men motionsidrott var hälsosamt då de blev fysiskt starkare och då blev bättre rustade för mödrarollen (Larsson, 2003) Mellan år 1955-1975 ökade andelen kvinnliga utövare från 15 till 35 procent inom den organiserade RF-verksamheten. Slutet av 1960-talet innebar starten för den samhällsvetenskapliga och humanistiska idrottsforskningen. Under denna period diskuterades inte genus så mycket och i den mån det gjordes så sågs könen som neutrala variabler. Idrottsforskningen på 1970- och 1980-talet studerade pojkars och flickors idrottsvanor men utan att problematisera på vilka villkor idrottandet genomfördes (Larsson, 2003). Olofsson (2009) började studera kvinnors villkor inom idrotten på 1980-talet. Det kallades då ”kvinnoforskning” och utfördes till störst del av kvinnor. Idag har detta utvecklats till genusforskning och studerar då både kvinnor och mäns lika villkor inom idrotten.

Begreppet jämställdhet började inte användas inom idrotten förrän på 1980-talet. Damfotbollens framväxt har betytt en hel del för jämställdheten i sporten, då den utövas på samma sätt för män och kvinnor, det vill säga att den kan genomföras på lika villkor och med samma regler. Detta kan jämföras med exempelvis gymnastik, där pojkar och flickor tränar och tävlar i olika grenar och således inte på lika premisser (Larsson, 2003). Kvinnor har spelat fotboll sedan början av 1900-talet men först på 1970-talet blev det under fotbollsförbundets regi. Under hela 1900-talet har ett medicinskt motstånd mot kvinnors idrottande funnits mer eller mindre och man har oroats för att kvinnors reproduktiva förmåga ska påverkas av idrottandet. Fotbollsförbundet tillsatte en expertgrupp för att undersöka vilka risker det fanns för kvinnor som spelade fotboll på, de skulle framförallt undersöka om det ökade risken att få bröstcancer. Expertgruppen kom fram till att det

inte fanns några ökade risker för kvinnor som spelade fotboll vilket i sin tur fick andra förbund att se positivare syn på kvinnornas idrottande. Inom den kommande tioårsperioden blev 100 000 kvinnor aktiva inom fotbollsförbundet vilket är närmast explosionsartat. Trots denna förändring från att ha motverkat kvinnors idrottande till att främja den har kvinnor idag inte samma förutsättningar i idrottandet som män och det kvarstår ett motstånd som inte är officiellt uttalat. Det handlar om vilka ekonomiska och materiella möjligheter det finns att utföra sitt idrottande beroende på om du är kvinna eller man. Det är även svårt för kvinnor att göra sina röster hörda då de inom svensk idrott sitter män på de ledande positionerna. Kvinnoidrotten är heller inte lika synliggjord som den manliga där massmedias bild av kvinnoidrotten inte minst står för denna osynlighet (Olofsson, 2003).

Larsson (2003) menar att idrott skapar manliga normer istället för att manliga normer skapar idrotten, där bollspelande utgör en form av frizon för att uttrycka en sorts manlighet som inte är gångbar på många andra ställen i samhället idag. Inom bollspelandet är sexism och homofobi delar av denna ”manlighet” som också sprids och förstärks av massmedia och oftast uppfattas som helt naturligt. Det finns traditionellt sett olika idrotter som ses som antingen kvinnliga eller manliga och när någon kvinna eller man motsätter dessa traditionella mönster så spekuleras det ofta om ett sexuellt avvikande, till exempel kvinnliga fotbollsspelare eller manliga konståkare tros ofta var homosexuella. Tävlingsidrotten bidrar till att ge normer för vad som är typiskt manligt eller kvinnligt, hur dessa normala kvinnor och män betar sig och hur de ser ut.

Enligt Sigmundsson och Ingebrigtsen (2006) så har kön en påverkan på hur en person skattar sin prestation, pojkar skattar sig högre än vad flickor gör. De menar även att trivsel har en stor betydelse för hur högt en person skattar sin prestation, pojkar trivs bättre på idrott och hälsa-lektioner än flickor. Att pojkar har en högre trivsel på idrott och hälsa-lektioner visar sig även i Skolverkets (2005) studie och beskrivs där som ett ”pojkämne”. Även i rapporten ”på pojkarnas planhalva” visar att pojkar har ett högre inflytande på idrott och hälsa-lektioner och får generellt högre betyg än flickor. De aktiviteter som är framträdande på idrott och hälsa-lektioner till exempel bollspel utövas av betydligt fler pojkar än flickor, vilket gör att pojkar kan bli gynnade på lektionerna (Skolverket, 2010). Sigmundsson och Ingebrigtsen (2006) menar att det är viktigt att det skilja på vad föreningsidrotten respektive vad ämnet idrott och hälsa står för. Ämnet idrott och hälsa är till för alla, till skillnad från föreningsidrotten som är mer prestation- och konkurrensdriven. Londos (2010) rapport visar att de elever som dominerar idrott och hälsa-lektioner kan få innehåll struket från agendan till fördel för någon annan aktivitet. Det

framkommer även att de som inte vill delta i bollspel betraktas som de ”svaga” eleverna. Enligt Annerstedt (2001) har moment så som dans och redskapsgymnastik minskat i samband med att samundervisningen började. Även Engström och Redelius (2002) menar att de attityder elever har till olika sporter följer de normer om vad som är manligt och kvinnligt. Pojkar väljer gärna lagsporter och flickor är mer inriktade på till exempel dans, där de kan uttrycka sig med kroppen. Annerstedt (2001) menar även att elever tenderar att vara mer aktiva och seriösa under de aktiviteter som anses vara mer passande för det egna könet.

I början av 2000-talet talade forskare om två kön men idag ser det annorlunda ut. Engdahl (2010) menar att den tvåkönsmodell som finns idag, motverkar grundläggande värden som erkännande och rättvisa. I Engdahls (2010) avhandling ”Att vara som/den en är” är en slutsats att en ospecificerad könskategori hade varit ett steg i rätt riktning. Rent juridiskt går det inte vara något annat än kvinna eller man. För att framstå som en person krävs anpassning till någon av dessa två kategorier. Många transpersoner beskriver att de måste välja mellan kvinna eller man för att kunna delta i olika sammanhang och känner sig ofta osynliga.

3. Metod

En kvantitativ datainsamlingsmetod har valts för att genomföra den empiriska undersökningen. Då undersökningen handlar om attityder, har enkätundersökning valts som undersökningsmetod. Detta har tagit stöd från Denscombe (2002) som menar att en enkätundersökning lämpar sig bra, då attityder skall undersökas. Då studien kräver ett stort antal respondenter för att kunna finna eventuella skillnader mellan pojkar och flickor togs stöd från Denscombe (2002) att en enkätundersökning är det som bäst lämpar sig för att samla in det underlag som krävs. Även Trost (2007) anser till studier som skall involvera många respondenter är en enkätundersökning lämplig som metod. Andra fördelar är att det blir enklare att redovisa siffror från en kvantitativmetod (Eliasson, 2006) samt att respondenterna vid en enkätundersökning inte riskerar att bli påverkade av den som delar ut enkäten i lika stor utsträckning som en person, som blir intervjuad (Denscombe, 2002).

3.1 Urval

Enkäten delades ut till elever i årskurs nio, eftersom de är i slutet av sin skoltid och har erfarenhet av bollspel inom skolämnet idrott och hälsa, vilket passar undersökningens syfte. Då Skolverket (2005) valt att undersöka elever i årskurs nio i sin studie ansågs det även lämpligt att välja samma årskurs då en jämförelse skulle kunna göras. Enkäten delades ut på två skolor till elever i årskurs nio. I tre klasser på den ena skolan och två klasser på den andra skolan. I dessa fem klasser gick sammanlagt 138 elever. Denscombe (2000) menar att en undersökning görs på en liten del av den population som ska undersökas som sedan ska stämma överens med den resterande populationen. Ett så kallat systematisk bekvämlighetsurval (Denscombe, 2000) har gjorts i undersökningen då elever i årskurs nio på två skolor valts ut av både tidsmässiga och praktiska skäl.

3.2 Konstruktion av enkät

Enkäten (bilaga 2) gjordes för att undersöka elevers attityd i årskurs nio har till bollspel i ämnet idrott och hälsa. Enkäten har inspirerats av Jeffries (2009) som undersökt attityder till momentet dans och innebandy. 6 påståenden från Jeffries (2009) enkät omformulerades för att passa undersökningens syfte och ytterligare några frågor valdes ut för att komplitera för att få underlag till att besvara studiens problemformulering. De sista 9 frågorna lades till för att undersöka om något bollspel var mer eller mindre omtyckt. I enkäten (bilaga 2) har en likertskala använts och enkäten består av ett antal påståenden inom momentet bollspel i skolämnet idrott och hälsa. Respondenterna ombads att ta avstånd från eller instämma till olika påståenden. Detta kan göras

med en flergradig skala (Ejlertsson, 2005) och i denna undersökning har en femgradig skala använts. Enkäten består av 28 olika påståenden och en slutna fråga. Till påståendena gavs fem svarsalternativ (1, 2, 3, 4, 5) där 1=instämmer helt och 5=tar avstånd från. I den slutna frågan skall respondenterna markera vilket kön de tillhör alternativt ”Vill ej uppge”. För att alla respondenter skulle uppfatta termen `bollspel` på samma sätt skrevs studiens definition på termen `bollspel` ut överst på enkäten. För att få en god validitet i studien gjordes en pilotstudie med fem elever på skolan där jag arbetar. En pilotstudie genomförs före den riktiga enkätundersökningen och görs för att testa enkätformuläret. Det kan då visa om någon fråga är felkonstruerad eller att respondenterna tolkar frågan på ett annat sätt än konstruktören av enkäten (Ejlertsson, 2005). Efter att de 5 elever som valts ut till pilotstudien fyllt i enkäten intervjuades de 5 eleverna om hur de upplevt enkäten. Eleverna uppgav att de förstod enkäten (bilaga 2) och tyckte den var lätt att fylla i.

3.3 Datainsamling och bortfallsanalys.

Med tanke på studiens syfte så kontaktades de båda skolornas rektorer och de undervisande lärarna i ämnet idrott och hälsa. Efter att rektorerna godkänt genomförandet av enkätstudien och tid bestämts för utdelning av enkäter, så delades samtyckesbrev (bilaga 1) ut under en lektion i idrott och hälsa, för respektive klass. Därefter så delades enkäten ut till de elever som var villiga att delta i undersökningen, en elev valde att inte delta. Totalt delades 118 enkäter ut till elever i årskurs nio, av dessa var 49 flickor och 69 pojkar.

I de fem klasser som enkäten delades ut gick 138 elever, 19 av dessa elever var frånvarande vid enkätutdelningen, varav 13 flickor och 6 pojkar. Av de 119 samtyckesbrev som delades ut så valde en flicka att inte delta i undersökningen. Vilket gav 118 ifyllda enkäter och ett externt bortfall på 14,4% varav 70 % av bortfallet bestod av flickor.

3.4 Bearbetning av data

Totalt samlades 118 enkäter in. Enkäterna sammanställdes och analyserades i IBM SPSS Statistics 20. I enkäten fanns ett antal påståenden med fem olika svarsalternativ där 1 motsvarar ”instämmer”, 5 motsvarar ”instämmer inte” och 2, 3 och 4 var graderingar däremellan. Medelvärde har sedan räknats ut för varje påstående med ett konfidensintervall på 95 %. Sedan räknades medianen ut för varje påstående så att en dikotomisering skulle kunna göras i två grupper med en grupp som motsvarar ”instämmer” och en som motsvarar ”instämmer inte”. Medianvärdet för varje påstående har fått styra de två olika grupperna för att få de två grupperna så jämna som möjligt i antal svarande. Dikotomiseringen visas i nedanstående tabell.

Tabell 1. Tabellen visar hur svaren har dikotomiserats till ”instämmer” och ”instämmer inte”. Delningen har gjorts så nära medianen som möjligt.

Påstående	Dikotomisering	
	Instämmer	Instämmer ej
Jag tycker om bollspel.	1	2-5
Jag är bra på olika bollspel.	1	2-5
Jag är bra på olika spel och sporter.	1	2-5
Jag tycker om ämnet idrott och hälsa.	1	2-5
Andra personer tycker jag är bra på bollspel.	1-2	3-5
Tanken på att ha något bollspel gör mig nervös.	1-4	5
Jag är bollrädd.	1-4	5
Pojkar och flickor är lika bra på bollspel.	1-2	3-5
Vi har ofta bollspel på idrott och hälsa lektionerna.	1	2-5
Vi har haft lagom mycket bollspel i årskurs nio.	1	2-5
Jag är en bra lagspelare.	1	2-5
Jag har en bra bollkänsla.	1-2	3-5
Jag gillar att tävla.	1	2-5
Jag utövar något bollspel på fritiden.	1-2	3-5
Jag har helst bollspel pojkar och flickor var för sig.	1-4	5
Jag upplever att min idrottslärare tycker om bollspel.	1	2-5
Jag oroar mig för vad andra ska tycker om min prestation under ett bollspel.	1-2	3-5
Bollspel är för pojkar.	1-4	5
Jag är duktig i ämnet idrott och hälsa.	1-2	3-5

3.5 Statistisk analys

Studien innehåller två hypotesprövningar, där det påstås att det finns en statistisk skillnad mellan svaren för pojkar och flickor och en statistisk likhet finns mellan attityden till bollspel och till ämnet idrott och hälsa. ”hypotesprövningen går till så, att man sätter upp en hypotes angående utfallet av studien, vilken skall förkastas eller accepteras” (Ejlertsson, 2005 s.136). För att se om pojkar och flickors svar skiljer sig åt i de olika variablerna har ett chi-2 test gjorts, där en signifikansnivå på 95 % valts. I ett chi-2 test får man fram ett p-värde. Om värdet är under 0,05 är flickor och pojkar vad gäller andelen som ”instämmer”/”instämmer inte” statistiskt säkerställd. Att det finns ett signifikant samband mellan kön och påståendet är ett annat sätt att uttrycka resultatet. Är p-värdet över 0,05 är skillnaden inte signifikant utan avvikelserna ligger inom den statistiska felmarginalen (Wahlgren, 2005). För att se medelvärde och medelvärdesintervall har ett t-test använts, en konfidensintervall på 95 % har använts. En hypotesprövning har gjorts där det påstås att det finns en skillnad mellan den grupp som ”instämmer” till påståendet ”jag tycker om bollspel” och den grupp ”instämmer ej” till hur de svarar på de övriga påståendena. Ett chi-2 test har även gjorts här med ett konfidensintervall på 95 %.

3.7 Etiska överväganden

I forskning som involverar människor, med några få undantag, skall personerna informeras om forskningen, sin medverkan och fritt kunna välja om de vill delta eller ej. Samtycket skall vara frivilligt och skall dokumenteras. Ett samtycke får när som helst dras tillbaka med omedelbar verkan (Codex, 2010). En tumregel kan vara att den som fyllt 15 år är kapabel att ta ställning till samtyckesfrågan (Codex – Samtycke enligt personuppgiftslagen, 2007). Utifrån ovanstående formulerades ett samtyckesbrev (bilaga 1), där eleverna som alla är över 15 år, frågades om de ville delta i undersökningen. I brevet informerades eleverna vad enkäten omfattade, det vill säga elevers attityder till bollspel i skolämnet idrott och hälsa, kort om vem jag är och varför undersökningen genomfördes. De blev även informerade om att de var helt anonyma och att de kunde avbryta deltagandet när helst de ville. De elever som gav sitt samtycke fick sedan fylla i enkäten. I enkäten uppmanades respondenterna att fylla i om de var pojke eller flicka. Efter att läst om Engdahl (2010) som menar att den tvåkönsmodell som finns motverkar grundläggande värden som erkännande och rättvisa då många transpersoner beskriver att de måste välja mellan kvinna eller man för att kunna delta i olika sammanhang och känner sig ofta osynliga. Beslutades att även ett tredje alternativ ”Vill ej uppge” skulle vara med på enkäten.

4. Resultat

Nedan kommer resultatet av enkäterna redovisas i form av tabeller.

Tabell 2. Tabellen visar medelvärdet på de olika påståendena. Där 1 - ”är instämmer helt” och 5 - ”tar helt avstånd från”

Påståenden	Antal	Medelvärde	95% Confidence Interval of the Difference
	N		Lägre - övre
Jag tycker om bollspel.	118	1,9	1,7–2,1
Jag är bra på olika bollspel.	118	1,8	1,5–2,1
Jag är bra på olika spel och sporter.	118	1,9	1,7–2,1
Jag tycker om ämnet idrott och hälsa.	118	1,9	1,7–2,1
Andra personer tycker jag är bra på bollspel.	118	2,6	2,3–2,8
Tanken på att ha något bollspel gör mig nervös.	118	4,2	4,0–4,4
Jag är bollrädd.	118	4,0	3,8–4,3
Pojkar och flickor är lika bra på bollspel.	118	2,6	2,4–2,8
Vi har ofta bollspel på idrott och hälsa lektionerna.	118	2,0	1,9–2,2
Vi har haft lagom mycket bollspel i årskurs nio.	118	2,0	1,8–2,2
Jag är en bra lagspelare.	118	2,1	1,9–2,2
Jag har en bra bollkänsla.	118	2,5	2,2–2,7
Jag gillar att tävla.	118	2,2	2,0–2,5
Jag utövar något bollspel på fritiden.	118	3,2	2,8–3,5
Jag har helst bollspel pojkar och flickor var för sig.	118	3,6	3,3–3,9
Jag upplever att min idrottslärare tycker om bollspel.	118	1,7	1,5–2,0
Jag oroar mig aldrig för vad andra ska tycka om min prestation under ett bollspel.	118	2,6	2,3–2,9
Bollspel är för pojkar.	118	4,5	4,3–4,7
Jag är duktig i ämnet idrott och hälsa.	118	2,4	2,1–2,6
Jag tycker om att spela fotboll.	118	2,5	2,2–2,7
Jag tycker om att spela handboll.	118	2,3	2,0–2,5
Jag tycker om att spela innebandy.	118	2,6	2,4–2,9
Jag tycker om att spela bordtennis.	118	2,3	2,1–2,6
Jag tycker om att spela tennis.	118	2,2	2,0–2,5
Jag tycker om att spela basket.	118	2,6	2,3–2,8
Jag tycker om att spela lacross.	118	2,8	2,6–3,1
Jag tycker om att spela volleyboll.	118	2,1	1,9–2,4

Tabell 3. I tabellen visar antal procent av gruppen flickor respektive pojkar som instämmer till följande påståenden. För att särskilja en grupp (pojkar/flickor) till två undergrupper till instämmer och instämmer inte har en dikotomisering gjorts enligt tabell 1. Ett konfidensintervall på 95 % har använts. Raderna som är fetstilta visar en signifikant skillnad mellan gruppen flickor och gruppen pojkar.

Påståenden	Instämmer (%)		p-värde
	Flickor N= 49	Pojkar N=69	
Jag tycker om bollspel.	20	71	<0,001
Jag är bra på olika bollspel.	12	54	<0,001
Jag är bra på olika spel och sporter.	31	65	<0,001
Jag tycker om ämnet idrott och hälsa.	27	71	<0,001
Andra personer tycker jag är bra på bollspel.	33	78	<0,001
Tanken på att ha något bollspel gör mig nervös.	59	23	<0,001
Jag är bollrädd.	65	38	0,003
Pojkar och flickor är lika bra på bollspel.	53	48	0,709
Vi har ofta bollspel på idrott och hälsa lektionerna.	22	32	0,302
Vi har haft lagom mycket bollspel i årskurs nio.	31	48	0,87
Jag är en bra lagspelare.	18	48	0,001
Jag har en bra bollkänsla.	31	74	<0,001
Jag gillar att tävla.	29	61	0,001
Jag utövar något bollspel på fritiden.	33	59	0,004
Jag har helst bollspel pojkar och flickor var för sig.	45	38	0,453
Jag upplever att min idrottslärare tycker om bollspel.	47	60	0,189
Jag oroar mig aldrig för vad andra ska tycka om min prestation under ett bollspel.	33	64	0,004
Bollspel är för pojkar.	24	26	1,000
Jag är duktig i ämnet idrott och hälsa.	29	71	0,001

Tabell 4. I studien har en hypotesprövning gjorts med antagandet att det finns en skillnad mellan den grupp respondenter som ”instämmer” till påståendet ”jag tycker om bollspel” och den grupp som ”instämmer ej”. Tabellen visar antal procent av ovanstående grupper som instämmer till olika påståenden. Ett konfidensintervall på 95 % har använts. Raderna som är fetstilta visar en signifikant skillnad mellan de båda grupperna.

Påstående	Jag tycker om bollspel. (instämmer), (n=59)	Jag tycker om bollspel. (instämmer ej), (n=59)	p-värde
	Instämmer (%)	Instämmer (%)	
Andra personer tycker jag är bra på bollspel.	86	32	<0,001
Jag är bra på olika bollspel.	71	2	<0,001
Tanken på att ha något bollspel gör mig nervös.	19	58	<0,001
Jag är bollrädd.	34	64	0,002
Jag har en bra bollkänsla.	92	20	<0,001
Vi har ofta bollspel på idrott och hälsa lektionerna.	32	24	0,412
Vi har haft lagom mycket bollspel i årskurs nio.	54	27	0,005
Jag är en bra lagspelare	56	15	<0,001
Jag gillar att tävla.	73	22	<0,001
Jag utövar något bollspel på fritiden.	78	19	<0,001
Jag har helst bollspel pojkar och flickor var för sig.	41	41	1,000
Jag tycker om ämnet idrott och hälsa.	83	22	<0,001
Jag oroar mig aldrig för vad andra tycker om min prestation under ett bollspel.	63	39	0,016
Jag är bra på olika spel och sporter.	72	29	<0,001
Jag upplever att min idrottslärare tycker om bollspel.	67	33	0,009
Bollspel är för pojkar.	22	29	0,526
Jag är duktig i ämnet idrott och hälsa.	83	39	<0,001

5. Diskussion

Nedan kommer resultatet att diskuteras och analyseras med hjälp av litteraturen. Studiens problemformulering består av tre frågor och analysen har därför delats in i tre stycken; Vilken attityd har elever i årskurs nio till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och ämnet idrott och hälsa? Vilka likheter kan påvisas i elevers attityd till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och elevers attityd till ämnet idrott och hälsa? Vilka eventuella skillnader kan påvisas mellan pojkars och flickors attityder till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och ämnet idrott och hälsa?

5.1 Vilken attityd har elever i årskurs nio till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och ämnet idrott och hälsa?

Studien visar att respondenterna tycker om bollspel (medelvärde 1,9) och att de även tycker att de ofta har bollspel på idrott och hälsa-lektionerna (medelvärde 2,0). Denna attityd (uttrycks genom att en person är för eller emot något (NE, 2016)) har i studien undersökts genom att respondenterna har fått instämna till eller ta avstånd från ett antal påståenden. Liknande resultat har tidigare framkommit i andra studier (Skolverket, 2005; Londos, 2010; Lundvall och Meckbach, 2004). Att respondenterna anser att bollspel är en vanlig aktivitet på idrott och hälsa-lektioner kan bero på flera olika faktorer. Lärarens bakgrund kan vara en faktor på grund av att flera lärare själva har varit aktiva i bollsporter, vilket kan förklara studiens resultat som visar att eleverna anser att deras lärare tycker om bollspel (medelvärde 1,7). Även massmedia och föreningsidrotten har en påverkan på vilka aktiviteter som förekommer på idrott och hälsa-lektioner (Ekberg, 2009). En annan förklaring till varför bollspel är en vanligt förekommande aktivitet kan bero på den historiska aspekten av ämnet. Undervisning i idrott för flickor kom igång i början av 1900-talet och särundervisning har bedrivits fram till 1970 då samundervisning infördes med motivering att öka jämställdhet mellan könen, men med införandet av samundervisning minskade andra aktiviteter såsom dans och redskapsgymnastik (Annerstedt, 2001). Bollspel har historiskt setts som en karaktäristiskt ”pojkkaktivitet” och studier visar att nu på 2000-talet är det pojkars val av aktiviteter som dominerar ämnet (Skolverket, 2005). Att idrottshallar kommunicerar vikten av att göra mål (Liljekvist, 2003) och enligt lärare i Londos (2010) studie att de ger möjligheter till bollspel kan vara en annan förklaring till varför bollspel är en vanligt förekommande aktivitet. Att bollspel dominerar idrott och hälsa-lektioner kan få konsekvenser som att de elever som är aktiva inom något bollsport på fritiden kan bli gynnade på lektioner. En annan konsekvens kan vara att det finns elever som väljer att inte delta på idrott och hälsa-lektioner och då går miste om kunskaper. Det kan även bli så att ämnets innehåll får

fokus på tävling, vilket inte är andemeningen med ämnet, eller att betygen inte baseras på de kunskapskrav som finns (Skolverket, 2010). Precis som respondenterna i denna studie som tycker att bollspel är en vanligt förekommande aktivitet har studier (Skolverket, 2005) visat att även lärare tycker att bollspel är en vanligt förekommande aktivitet. Trots att både elever och lärare anser att bollspel är en vanligt förekommande aktivitet, anser inte lärare att det är en av de tre viktigaste aktiviteterna i ämnet idrott och hälsa (Skolverket, 2005). Enligt Ekberg (2009) beror detta på att det inte råder konsensus i ämnet om vad eleverna ska lära sig. Studien visar att respondenterna tycker om ämnet idrott och hälsa (medelvärde 1,9) vilket kan bero på att de tycker om bollspel och att de anser att bollspel ofta förekommer på lektionerna, vilket stöds av Redelius (2004) som menar att ämnets popularitet bygger på de aktiva elevernas förväntningar och bollspelets dominans.

5.2 Vilka likheter kan påvisas i elevers attityd till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och elevers attityd till ämnet idrott och hälsa?

Resultatet i studien visar att de respondenter som tycker om bollspel även tycker om ämnet idrott och hälsa. Detta kan tolkas som att eleverna som tycker om bollspel också är mer motiverade till ämnet idrott och hälsa. De personer i studien som tycker om bollspel anser att de har en bra bollkänsla, är bra lagspelare och de anser att andra personer tycker de är bra på bollspel. Detta kan kopplas till Ajzen och Fishbeins (1990) teorier TRA och TPB. Teorierna menar att personers intention eller vilja att delta i ett bollspel beror på deras egen attityd till momentet bollspel, hur bra de tror att det kommer att gå under aktiviteten samt vad den sociala normen säger. Resultatet i studien visar att respondenterna som tycker om bollspel även anser att de har en bra bollkänsla och är bra lagspelare, vilket medför att dessa personer anser det troligt att lyckas under aktiviteten. Tillsammans med den sociala normen om vad personer tror att andra har för uppfattning om deras bollspel, vilket i detta fall är att de tror att om andra personer tycker att de är bra på olika bollspel så kommer de, så som studien visar, tycka om bollspel och vilja delta. Detta stöds även av Harters (1982) teori "Competence motivation theory", där en persons motivation att i detta fall delta i bollspel beror på hur kompetent personen känner sig i den situationen. Resultatet i studien stämmer även överens med Redelius (2004) studie där de respondenter som var positiva till ämnet idrott och hälsa också ansåg att de var bra på bollspel, dessa elever hade även högre betyg i ämnet i jämförelse med de respondenter som var negativt inställda till ämnet och inte ansåg att de var bra på bollspel. Att pojkar gynnas i ämnet idrott och hälsa har framkommit i tidigare studier (Skolverket, 2010). Men svaret behöver inte vara så enkelt, det skulle kunna vara så att de som gillar bollspel och även gillar ämnet idrott och hälsa

är de som gynnas oavsett kön. Redelius (2004) studie visar att gruppen pojkar och gruppen flickor inte är enhetliga, utan att flickor som till exempel gillar ämnet har mer gemensamt med pojkar som gillar ämnet än med de flickor som inte gillar ämnet. Det är många elever som tycker att ämnet är pest (Redelius, 2004) och att de elever som inte vill delta i olika bollspel betraktas som de ”svaga” eleverna (Londos, 2010). Elever som inte tycker om bollspel och betraktas som ”svaga” kommer inte att anamma olika bollspels aktiviteter enligt Ajzen och Fishbeins (1990) teori. Detta kan leda till en negativ spiral då de som inte tycker om bollspel kommer undvika aktiviteten och därmed inte bli bättre på den. För att lära sig något nytt och bli bra på det behöver hjärnan utsättas för en sak många gånger, för så fort vi upplever något görs nya kopplingar mellan nervceller och för att dessa kopplingar ska bli bestående (att vi har lärt oss något) måste signalerna skickas många gånger enligt Olson (professor i neuropsykologi) (Danielsson, 2011).

Resultatet visar att respondenterna är positivt inställda till ämnet idrott och hälsa men enbart en femtedel av respondenterna som i studien har tagit avstånd till påståendet ”Jag tycker om bollspel”, tycker om ämnet idrott och hälsa och är aktiva i något bollspel på fritiden. För att få dessa elever att vara aktiva i ämnet, som kan vara dem som behöver det mest, måste lärare våga bryta bollspelsdominansen. Detta kan sätta ämnets popularitet på spel, då den bygger på de aktiva elevernas förväntningar och bollspelets dominans (Redelius, 2004). Men ”Att våga bryta bollspelsdominansen kan vara ett sätt att möta de icke föreningsaktiva barnens behov”(Redelius, 2004. s.32).

5.3 Vilka eventuella skillnader kan påvisas mellan pojkars och flickors attityder till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa och ämnet idrott och hälsa?

Studien visar att pojkar är mer positivt inställda till bollspel och även till ämnet idrott och hälsa i jämförelse med flickor. Detta resultat överensstämmer med resultaten i Skolverkets (2005) studie. Flickorna i studien känner en lägre motivation till bollspel i jämförelse med pojkarna, detta kan bero på att flickorna till högre grad än pojkarna instämmer till påståendena ”jag är bollrädd” och ”tanken på att ha något bollspel gör mig nervös.” Harters (1982) teori förklarar vad det är som gör att en person inte känner sig motiverad till bollspel. Enligt Harter (1982) så kommer de personer som ser en stor risk att misslyckas i något bollspel, vilket en person som är bollrädd och nervös inför momentet kan tänkas göra, att undvika aktiviteten. Skolverket (2010) menar att idrott och hälsa-undervisningen inte alltid är anpassad till olika elevers förutsättningar, detta kan få konsekvenser för intresset till ämnet och till slut även för måluppfyllelsen och resultatet. Detta går emot det som står i läroplanen under ”skolans värdegrund och uppdrag”, där

det tydligt står att skolan aktivt ska främja mäns och kvinnors lika rättigheter och möjligheter. Skolverket menar att skolan har ett ansvar för att motverka traditionella könsmonster och menar att på det sätt som skolan bemöter och bedömer bidrar till att forma vad som är manligt och kvinnligt (Skolverket, 2011).

Olofsson (2003) menar att det har hävdats att ”idrotten har skapats för män av män”. Ämnet idrott och hälsa har även uttryckts som ett ”pojkkämne”, att pojkar har mer påverkan på ämnets innehåll och de har generellt högre betyg än flickor (Skolverket, 2005). Pojkarna i studien är mer positivt inställda till ämnet idrott och hälsa och momentet bollspel än vad flickorna är. Pojkarna har även en större tilltro till sin egen förmåga och känner en större kompetens i ämnet och inom momentet bollspel. Det visar sig genom att de är mer positivt inställda till påståenden som; ”Jag är bra på bollspel”, ”Jag är bra på olika spel och sporter”, ”Andra personer tycker jag är bra på bollspel”, ”Jag är en bra lagspelare”, ”Jag har en bra bollkänsla”, ”Jag oroar mig aldrig för vad andra ska tycka om min prestation under ett bollspel” och ”Jag är duktig i ämnet idrott och hälsa” i jämförelse med flickorna. En förklaring till studiens resultat kan kopplas till Harters (1982) teori, att de som känner sig kompetenta inom ett område kommer att söka sig till uppgiften och ha en större motivation, i detta fall motivation till ämnet idrott och hälsa samt momentet bollspel. Att pojkar ofta skattar sina prestationer högre än vad flickor gör skulle kunna vara en annan förklaring till resultatet i studien. En tredje förklaring kan vara att pojkar trivs bättre på idrott och hälsa-lektioner och därför skattar sina prestationer högre (Sigmundsson och Ingebrigtsen, 2006). Att pojkarna i studien är mer positiva till ämnet kan även bero på att de aktiviteter som är framträdande på idrott och hälsa-lektioner till exempel bollspel utövas av betydligt fler pojkar än flickor (Skolverket, 2010). Skolinspektionen (2010) menar att de som är aktiva inom något bollspel på fritiden kan bli gynnade i idrott och hälsa-undervisningen och det enligt RF (2010) är fler pojkar är aktiva inom fotboll och innebandy på fritiden i jämförelse med flickor. Då eleverna i denna studie anser att de ofta har bollspel på idrott och hälsa lektionerna och lärare i andra studier anser det samma (Londos, 2010) menar Skolverket (2005) att det då med stor sannolikhet även dominerar underlaget till betygen och att det kanske inte är konstigt att pojkar i snitt har högre betyg än flickor i ämnet idrott och hälsa. Jämställdhet i idrott och hälsa-undervisningen är fortfarande ett problem på vissa skolor trots att det aktivt arbetas på att engagera flickor mer i undervisningen. Tidigare studier har visat att lärare tenderar att tycka att de flesta flickor är ”naturligt” passiva, mer sociala och påverkas mer av vänner, samt att de är mindre intresserade av ämnet idrott och hälsa. Lärare har även uttryckt att flickors deltagande i

ämnet påverkas av deras egen kroppsuppfattning och fysiska självkänsla (Murphy; Dionigi och Litchfield, 2014).

Att fler pojkar är aktiva inom något bollspel som studien visar är inte så konstigt om vi tittar på historien. Under 1900-talets första hälft marknadsförde och stöttade inte Riksidrottsförbundet (RF) kvinnoidrotten. RF tog stöd av den dåvarande forskningen som menade att tävlingsidrott var skadlig för kvinnor, men motionsidrott var hälsosamt då de blev fysiskt starkare och då blev bättre rustade för mödrarollen (Larsson, 2003). Man har även oroats av att kvinnors reproduktiva förmåga skulle påverkas av idrottande. 1970 fick flickor först börja spela fotboll under fotbollsförbundets regi efter att fotbollsförbundet tillsatt en expertgrupp som skulle undersöka vilka risker det fanns för flickor att spela fotboll och framför allt undersöka om det ökade risken för bröstcancer. Expertgruppen kom fram till att det inte fanns några ökade risker för kvinnor som spelade fotboll. Detta ledde även till att andra förbund började se mer positivt på kvinnors idrottande (Larsson, 2003). Trots denna förändring, från att ha motverkat kvinnors idrottande till att främja den, har kvinnor än idag inte samma förutsättningar i idrottandet som män och det kvarstår ett motstånd som inte är officiellt uttalat. Det handlar om vilka ekonomiska och materiella möjligheter det finns att utföra sitt idrottande beroende på om du är kvinna eller man. Det är även svårt för kvinnor att göra sina röster hörda då det inom svensk idrott sitter män på de ledande positionerna. Kvinnoiddrotten är heller inte lika synliggjord som den manliga, där inte minst massmedias bild av kvinnoiddrotten står för denna osynlighet (Olofsson, 2003). Studiens resultat som visar att pojkar är mer positiva till bollspel stöds av Engström och Redelius (2002) som menar att de attityder elever har till olika sporter följer de normer om vad som är manligt och kvinnligt. Pojkar väljer gärna lagsporter och flickor är mer inriktade på till exempel dans, där de kan uttrycka sig med kroppen. Men både flickor och pojkar i studien är överens om att bollspel inte är för pojkar och tycker inte att bollspel ska genomföras pojkar och flickor var för sig, så en förändring av attityder kanske är på väg?

5.4 Metoddiskussion

Undersökningen valdes att göras kvantitativ då syftet var att undersöka elevers attityder till bollspel. Valet stöds av Denscombe (2000) som menar att en enkätundersökning lämpar sig till attitydundersökningar och framstod därför som ett optimalt val. Då enkäten gav svar på studiens problemformuleringar, visade detta sig vara ett korrekt val. En pilotstudie genomfördes innan enkäten delades ut, som visade att eleverna förstod frågorna. Denna pilotstudie bidrog till att de 118 elever som svarade på enkäten svarade på samtliga frågor. De påståenden som valdes ut har

gett svar på studiens problemformulering och kan därför anses ge en god validitet. Fler påståenden rörande ämnet idrott och hälsa hade gett en klarare bild av elevernas attityd till ämnet. Då det fanns ett påstående ”Bollspel är för pojkar” så borde det ha funnits ett påstående ”Bollspel är för flickor”, vilket hade gett en högre validitet till påståendet om det visat likande svar. Ett högre antal ifyllda enkäter hade gett en högre validitet men med tanke på tidsbegränsning och omfattning av studien, ansågs antalet respondenter vara tillräckligt. De 19 elever som inte var närvarande kan ha påverkat resultatet där det var ett externt bortfall på 14 %, varav 70 % av bortfallet var flickor, men då resultatet stöds av flera andra studier visar det på ett tillförlitligt resultat.

5.5 Slutsats

Elever i studien är generellt positivt inställda till ämnet idrott och hälsa och till momentet bollspel. Ett samband mellan elevers attityd till ämnet och till momentet bollspel har visats i studien, där elever som är positivt inställda till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa även är mer positivt inställda till ämnet i jämförelse med de elever som inte är positivt inställda till momentet bollspel i ämnet. Skillnader mellan flickors och pojkars attityd har även påvisats, där pojkar är mer positivt inställda till ämnet och även mer positivt inställda till momentet bollspel i jämförelse med flickor.

5.6 Vidare forskning

Undersökningen visar att pojkar tycker bättre om idrott och hälsa och bollspel i jämförelse med flickor. Tidigare studier från Skolverket (2005 och 2010) kommer fram till att bollspel är det vanligaste momentet på idrott och hälsa-lektioner. I Studien ”På pojkarnas planhalva?” (Skolverket, 2010) kommer de fram till att pojkar som är sportsligt aktiva på fritiden har företräde på idrott och hälsa-lektioner och att pojkar har högre betyg i ämnet. Dessa studier är gjorda för ett antal år sedan och resultatet från denna studie påvisar liknande resultat, vilket visar att ingen förändring har skett. Då skolan i ämnet idrott och hälsa inte är så jämställt som vore önskvärt hade det varit intressant att undersöka lärares tankar kring den skillnad som finns mellan pojkars och flickors förutsättningar under lektionerna. Samt att undersöka hur lärare arbetar för att främja flickors och pojkars lika rättigheter och möjligheter under lektionerna och i bedömningen. Det hade även varit intressant att göra en liknande undersökning och då även få tillgång till elevernas betyg för att se om det finns samband mellan betyg och attityd till momentet bollspel.

6. Sammanfattning

Syftet med undersökningen var att undersöka årskurs nio-elevers attityd till bollspel i ämnet idrott och hälsa och att undersöka om denna attityd samverkar med attityden till ämnet. Ett delsyfte var även att undersöka om det går att påvisa skillnader mellan pojkars och flickors attityd till bollspel och till ämnet idrott och hälsa. Då forskning visat att bollspel är den mest förekommande aktiviteten på idrott och hälsa-lektionerna (Skolverket, 2005), att det är problem på vissa skolor med jämställdheten i idrott och hälsa-undervisningen (Murphy; Dionigi och Litchfield, 2014) och att pojkar gynnas i undervisningen (Skolverket, 2005).

För att undersöka elevens attityd till momentet idrott och hälsa och till ämnet idrott och hälsa valdes en kvantitativ undersökningsmetod. 118 elever fyllde i en enkät där 28 påståenden ställdes som eleverna uppmanades att antingen ta avstånd från eller instämma till. En femgradig likert-skala användes där siffran 1 = instämmer helt och siffran 5 = Tar avstånd från. Svaren från enkäterna behandlades sedan i SPSS och en dikotomisering gjordes för att undersöka de hypotesprövningar som gjorts i studien, där det påstods att det fanns en statistisk skillnad mellan svaren för pojkar och flickor och att det fanns en statistisk likhet mellan elevens attityd till momentet bollspel och till ämnet idrott och hälsa. För att pröva hypoteserna gjordes ett Chi-2 test med ett konfidensintervall på 95 %.

Resultatet visar att eleverna i studien är generellt positivt inställda till ämnet idrott och hälsa och till momentet bollspel. Ett samband mellan elevens attityd till ämnet och till momentet bollspel har visats i studien, där elever som är positivt inställda till momentet bollspel i ämnet idrott och hälsa även är mer positivt inställda till ämnet i jämförelse med de elever som inte är positivt inställda till momentet bollspel i ämnet. Skillnader mellan flickors och pojkars attityd har även påvisats i studien, där pojkar är mer positivt inställda till ämnet och även mer positivt inställda till momentet bollspel i jämförelse med flickor.

Referenslista:

Annerstedt C., Peitersen B. & Rönholt H. (2001). *Idrottsundervisning – Ämnet idrott och hälsas didaktik Från fysisk fostran till hälsoarbete*. Göteborg: Multicare AB

Carli, B. (1990). *Idrott tillsammans – på samma villkor? Flickors situation i skolans Idrottsundervisning*. Örebro: Örebro University, Dep. Of Education.

Carli, B. (2004). *The Making and Breaking of a Female Culture: The History of Swedish Physical Education in a different voice*. Göteborg: Gothenburg University.

Codex - *Samtycke enligt personuppgiftslagen* (2007),

Tillgänglig <http://www.datainspektionen.se/Documents/faktabroschyr-samtycke.pdf>

[2016-12-08]

Codex – *regler och riktlinjer för forskning*, [Elektroniskt]

Tillgänglig: <http://www.codex.vr.se/manniska2.shtml> [2015-12-08]

Dahl, M. (1995). *Bollspel i skolan*, red: Annerstedt Claes: *Idrottsdidaktisk reflektion*. Varberg: Multicare

Danielsson, O. (2011) *Hjärnans hårda skola*. Medicinsk Vetenskap (3), 12-13.

Denscombe, M. (2000). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur

Ejlertsson, G. (2005). *Enkäten I praktiken – En handbok I enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur

Ekberg, J-E. (2009). *Mellan fysisk bildning och aktivering: en studie av ämnet idrott och hälsa i skolår 9*. Malmö: Holmbergs

Engdahl, U. (2011). *Att vara som/den 'en' är: En etisk diskussion om begreppen rättvisa, erkännande och identitet i en trans*kontext*. Linköping: Linköping University Electronic Press [Elektroniskt]

Tillgänglig: <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:382023/FULLTEXT01.pdf> [2016-10-24]

Engström, L-M., Redelius. (2002) *Pedagogiskt perspektiv på idrott*. Stockholm: HLS förlag.

Jeffries, C. A. (2009). *Breaking Down Gender Stereotypes: Increasing 5th Grade Physical Education Participation by Building Self Esteem*. Chicago, Illinois: Saint Xavier University Online Submission

Larsson, H. (2001). *Iscensättningen av kön i idrott*. Stockholm: högskoleförlaget vid lärarhögskolan.

Liljekvist, Å. (2013) *Bollspel tar över på grund av lokalerna* [Elektroniskt]

Tillgänglig: <http://www.lararnasnyheter.se/mivida/2013/05/24/bollspel-tar-over-pa-grund-lokalerna> [2015-10-18]

Londos, M. (2010). *Spelet på fältet - Relationen mellan ämnet idrott och hälsa i gymnasieskolan och idrott på fritid*. Malmö: Holmbergs.

Lundström, L. (2014). Svt Nyheter – *Skippa bollsporter på skolgympan* [Elektroniskt]
Tillgänglig: <http://www.svt.se/opinion/skippa-bollsporter-pa-skolgympan> [2016-10-24]

Lundvall, S. & Meckbach, J. (2004). *Fritt, roligt och omväxlande!: Lärares bakgrund och tankar om sitt yrke*. [Elektronisk]

Tillgänglig: urn:nbn:se:gih:diva-204. [2016-10-07]

Lundvall, S., Meckbach, J. & Thedin Jakobsson, B. (2002). *Lärarnas syn på idrott och hälsa. Skolprojektet 2001*. Svensk Idrottsforskning (3), 17-20.

Meckbach, J. (2004). *Ett ämne i förändring!: lärares reflektioner över ämnet idrott och hälsa i grundskolan*. Svensk Idrottsforskning: Organ för Centrum för Idrottsforskning (4), 27-32.

Murphy, B, Dionigi, R. A., Litchfield, C. (2014). *Physical Education and Female Participation: A Case Study of Teachers' Perspectives and Strategies*. Issues in Educational Research (3), 24.

Myndigheten för skolutveckling (2007) *Idrott och hälsa - En samtalsguide om kunskap, arbetssätt och bedömning* [Elektronisk]

Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1885> [2015-09-18]

Nationalencyklopedin, attityd. [Elektronisk]

Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/attityd> [2016-04-11]

Nationalencyklopedin, bollspel. [Elektronisk]

Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/bollspel> [2015-11-09]

Nationalencyklopedin, genus. [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/genus> [2016-04-11]

Nationella sekretariatet för genusforskning. [Elektronisk]

<http://www.genus.se/kunskap-om-genus/om-kon-och-genus/> [2016-04-11]

Olofsson, E (2002) *Den förändeliga kvinnligheten*. Svensk idrottsforskning: Organ för Centrum för idrottsforskning (3), 42-47.

Olofsson, E (2009) *20 år med genus och idrott*. Svensk idrottsforskning: Organ för Centrum för idrottsforskning (1), 4-6.

Redelius, K. (2004). *Vilka är vinnare och förlorare i ämnet idrott och hälsa?* Svensk Idrottsforskning: Organ för Centrum för Idrottsforskning (4), 42-46.

Redelius, K. (2009). *Svensk Idrottsforskning: Genus och skolframgång i ämnet idrott och hälsa* [Elektronisk]

Tillgänglig:

<http://hkr.summon.serialssolutions.com/search?s.q=idrott+och+h%C3%A4lsa+genus> [2015-09-16]

Riksidrottsförbundet (2011) *Idrotten i siffror* [Elektroniskt]

Tillgänglig: <http://www.rf.se/Forskningochfakta/ForskningFakta/Statistik/Idrottenisiffror/> [2015-10-07]

Skolinspektionen. (2010). *Mycket idrott och lite hälsa*. Skolinspektionens rapport från den flygande tillsynen i idrott och hälsa. Stockholm: Skolinspektionen. [Elektroniskt]

Tillgänglig: www.skolinspektionen.se [2016-02-24]

Skolverket (2005) *Idrott och hälsa, ämnesrapport till rapport 253 (NU-03)* [Elektroniskt]

Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1440> [2015-09-18]

Skolverket (2010) *På pojkarnas planhalva? - Ämnet idrott och hälsa ur ett jämställdhets- och likvärdighetsperspektiv*. [Elektroniskt]

Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2479> [2015-09-18]

Sigmundsson, H. & Ingebrigtsen, J. (red.). (2006). *Idrettspedagogikk*. Oslo: Universitetsforlaget AS.

Svaleryd, K. (2003). *Genuspedagogik: en tanke- och handlingsbok för arbete med barn och unga*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Trost, J. (2007). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur

Tolgfors, B. (2014). *Bedömning för lärande i ämnet idrott och hälsa: didaktiska konsekvenser av styrning*. (Licentiate dissertation). Örebro: Örebro universitet.

Vanden Auweele, Y., Bakker, F., Biddle, S., Durand, M., Sieler, R., (1999) *Psychology for physical educators*. United States: Human Kinetics

Wahlgren, L. (2013) *SPSS steg för steg* Lund: Studentlitteratur

Hej!

Jag gör en undersökning till min C-uppsats som handlar om elevers attityder till bollspel.

Jag vill ha din hjälp med att besvara ett antal enkätfrågor, dessa frågor tar max fem minuter att besvara. Jag ser just din insats som viktig för min undersökning, men givetvis är detta helt frivilligt och du kan när helst du vill avbryta deltagandet.

Ni kommer att svara anonymt på enkäten och ingen kan spåra vem som svarat på respektive enkät.

Tack för er medverkan!

Med vänliga hälsningar Cecilia

Vid frågor och dylikt kontakta mig gärna via mejl:

cecilia.ebenstrand@helsingborg.se

Ja, jag deltar gärna i undersökningen.

Nej, jag vill inte delta i undersökningen.

Underskrift _____

Datum _____

Nedanstående frågor handlar om bollspel i ämnet idrott och hälsa. Jag har valt att definiera bollspel utifrån National Encyklopedin och det innefattar då spel som amerikansk fotboll, bandy, baseboll, basket, bordtennis, fotboll, handboll, innebandy, lacrosse, tennis och volleyboll. Det innefattar inte lekar så som t.ex. spökboll.

Jag ber dig ta ställning till påståendena. Markera för varje påstående i vilken grad du instämmer eller tar avstånd 1, 2,3,4 eller 5. Som du ser är 1 Instämmer helt och 5 Tar helt avstånd.

	1. Instämmer helt	2.	3.	4.	5. Tar helt avstånd från
Jag tycker om bollspel.					
Jag är bra på olika bollspel.					
Jag är bra på olika spel och sporter.					
Jag tycker om ämnet idrott och hälsa.					
Andra personer tycker jag är bra på bollspel.					
Tanken på att ha något bollspel gör mig nervös.					
Jag är bollrädd.					
Pojkar och flickor är lika bra på bollspel.					
Vi har ofta bollspel på idrott och hälsa lektionerna.					
Vi har haft lagom mycket bollspel i årskurs nio.					
Jag är en bra lagspelare.					
Jag har en bra bollkänsla.					
Jag gillar att tävla.					
Jag utövar något bollspel på fritiden.					
Jag har helst bollspel pojkar och flickor var för sig.					
Jag upplever att min idrottslärare tycker om bollspel.					

	1. Instämmer helt	2.	3.	4.	5. Tar helt avstånd från
Jag oroar mig aldrig för vad andra tycker om min prestation under ett bollspel.					
Bollspel är för pojkar.					
Jag är duktig i ämnet idrott och hälsa.					
Jag tycker om att spela fotboll.					
Jag tycker om att spela handboll.					
Jag tycker om att spela innebandy.					
Jag tycker om att spela bordtennis.					
Jag tycker om att spela tennis.					
Jag tycker om att spela basket.					
Jag tycker om att spela lacrosse.					
Jag tycker om att spela amerikansk fotboll.					
Jag tycker om att spela volleyboll.					

Ringa i det alternativ som stämmer in på dig:

Pojke

Flicka

Vill inte uppge

Tack för din medverkan!

/Cecilia